

in prihodnja seja skliče dne 10. jan. To se je tudi sprejelo. Deželni glavar je nasvetoval, naj se precej v prvi prihodnji seji izvolijo navadni odseki. Temu pa je ugovarjal dr. Schmiderer, češ, da bi bilo dobro, da se odseki volijo še le v drugi seji, da bodo poslanci imeli več časa, se pogovoriti o osebah, katere se naj volijo v vsak odsek. To je tudi obveljalo in seja se je zaključila.

Razvideli smo iz razprav v tej seji, da so strune v deželnem zboru še bolj napete, kakor ob koncu zadnjega zasedanja deželn. zbora. Bati se je, da bodo nemški rogovileži surovo postopali proti manjšini deželnih poslancev, kakor so to pokazali v državnem zboru. Dozdeva se nam, da bodo ostre puščice letele ne le samo proti slovenskim, temveč še hujše proti poštenim nemškim katoliškim poslancem. Saj so robate besede Walza in Rokitskega to že tokrat pokazale. Govorilo se je obče, da so hoteli tokrat nemški liberalci javno opsovati nemška katoliška poslanca Karlona in Kalteneggerja, katerih pa ni bilo k seji. Iz vsega se vidi, da nemški liberalizem si pomaga danes samo le s krivico in s surovostjo.

Kako se Spodnji Štajar pripravlja za Pruse.

(Konec.)

Čitatelji utegnejo pričakovati, da jim sedaj obrišemo organizacijo, katere bi bilo treba, da si opomremo. Ali ni nam še mogoče, jim ustreči, kajti taka organizacija imela bi se ozirati na vse činitelje, ki podjedajo korenine drevesu našega življenja, mi pa smo se doslej temeljiteje bavili le z jednim, z germanizacijo. Nadaljevati je nam torej razpravo našega predmeta in jo, ker s to številko »Slov. Gospodar« letnik konča, tudi završiti, bode nam li to mogoče tako ali tako.

Nemško pest hudo čutimo tudi radi tega, ker v nekterih stanovih naših ljudi ni; tako nimamo inženjerjev, geometrov, elektrotehnikov, kemikov itd. Dandanes narod, ako hoče biti samostalen, brez teh stanov ne sme biti; pred 50 leti bi se to ne bilo dalo trditi; ali odkar je na naših tleh prvokrat zadrdral hlapon, so pridobitki na polju fizike, kemije in uporabne mehanike se toliko množili, in tudi na naše življenje postali toli uplivni, da za nje ne more ostati gluhi in slepi posamezniki, kamo li narod, ki teži po samostanosti. Za navedene stroke pripravljajo v prvi vrsti realka. Ta šola je pa našemu narodu bolj ali manj tuja in mu tudi ne leži pri srcu. Zakaj? Realka je dete in služkinja modernih nazorov, s kojimi smo Slovenci doslej se še le malo bavili, in vsled tega tudi nismo čutili potrebe, da bi se je posluževali.

Nadalje je po času novejša uravnava in sicer dobe, v kateri smo Slovenci bili le zato na svetu, da smo židom in židovskim Nemcem polnili žepe, ne pa v svojo korist se smeli kaj učiti; sicer pa bi nam to zadnje po realkah tudi ne bilo mogoče, ker so vse trdo nemške, osnovane, torej le za Nemce, akoravno je tudi mi plačujemo. Na realkah še niti paralel nimamo, in je duh, ki veje v njih prostorih, čisto nemški, v najnovejši dobi pruski; na realki se nam vsak otrok izneveri. In nazadnje se realka tudi radi tega vernemu slovenskemu ljudstvu prikupiti ne more, ker je tam verstvo potisneno v zadnji kot. V prvih starih letih še mladenič nekaj sliši o Bogu, potem pa, ker veronauka ni več, tudi o njem ni več ne duha ne sluha. In ravno na realki, kjer je pouk v tem oziru jednostranski, da se mladeničem le polnijo glave s praktičnimi znanostmi, bilo bi treba, da se veronauk uči prav intenzivno. Slovenci moramo dobiti svoje realke, ali ob jednem

nam bode skrbeti, da se tako uravnajo, da nam ne bodo v moralno škodo.

Nadalje se germanizaciji ne moremo ustavljati, ker smo povsem zavisni od nemške prosvete ali kulture. Kamor se ozremo, povsod smo pripeti na nemštvo, kar uživamo, prežvekujejo nam Nemci. Če je res, da se po hrani človeško telo v sedmih letih obnavlja, ter da smo to, kar jemo, in če bi se dala telesna hrana gledé na učinek primerjati z dušno, potem bi slovenskega v nas že davno ne bilo nič več; ali hvala bodi Bogu, da se narod ne presnavlja tako hitro. Narod trebuje v to, kakor nas uči zgodovina, stoletja; in glejte čudo, narod slovenski živi pod nemskim žezlom že tisoč let, in menda nikdar se svojega bitja ni zavedal tako živo, kakor sedaj; to je naša največja tolažba. In čim bolje se bomo odresovali tujih spon, tim bolje se bomo zavedali slovenstva, in tim sigurneje se nam bliža doba pravega našega življenja. Nismo umirali, spali smo le zakleto spanje, in zdaj se dramimo, na vseh koncih postaja živo. Na noge, naprej zastava Slave! Da govorimo z mirno dušo: Pod habsburško krono hočemo ostati, njej smo prisegli, ko si jo je na glavo djal prvi praded cesarske naše rodovine, nezvestoba ni slovenska lastnost, ali slovenska lastnost je ljubezen do prostosti narodne samostanosti, in do te moramo priti, naj velja, kar hoče.

Končno pa moramo uzrokov za uspehe dosedanje germanizacije iskati tudi v vas samih. Dokler svojih slabostij ne spoznamo, ne bomo se poboljšali, pa tudi ni misliti, da bi se nam zboljšalo. V nas je vse premalo moralne sile, premalo navdušenja; tega pa ni, ker smo pré-, predolgo hlapčevali in tudi, ker nam ni dosti jasno, kaj naj hočemo. Tim več bi naj bilo moralne sile v nas, ker je vse zoper nas in ker nam vsakega orožja nedostaja; sosed Nemeč je zoper nas, vlada je zoper nas, slabi smo, ker nas je malo, revni smo — ali nekaj imamo: talentov vse polno, v tem pa ni lahko najti naroda, ki bi se z nami smel meriti. Ali, ali — ko bi ti talenti delali, in vrh tega še čvrsto in složno delali! Ne bilo bi se nam bati. Toda naših najboljših talentov ne zgane nič, dasi se tudi že priprosti narod giblje. Ali vas tudi ne zgane misel, da slovenskemu narodu po tisočletnem duševnem jetništvu vendar enkrat se utegnejo odpreti vrata, skozi katera stopi v boljšo prihodnost? Poglejmo k našim sovražnikom! Koliko sile proizvajajo oni, ki se napirajo vedoma za laž, za najkrutejšo krivico! In v nas bi je ne bilo vzbuditi za najpravičnejšo, tako vzvišeno stvar? Če sedanji kritični položaj ne izzove na branik vsakega izmed nas, potem nam sploh ni pomagati, potem dokažemo, da življenja, duševne prostosti, narodne samostanosti nismo vredni, in potem je gotovo tudi ne bomo deležni. Nadalje smo vse prelahkomiselni, tako, da nam ni najti para; mi v veselih družbah popivamo, Nemci pa kupujejo naša posestva, in nazadnje smo zadovoljni, da njim smemo služiti kot hlapci. Nemeč si lahko več dovoljuje, ker je bogatejši, a mi smo siromaki, mi moramo biti varčni do skrajnosti. Ko bi naši slovenski domovini bilo pomagano z napivanjem bila bi že davno najsičajniša dežela v Evropi. Vedno si imamo misliti, da smo Slovenci velika družina, ki ima za svoj narodni imetek skrbeti ravno tako, kakor vsaka mala družina za svojega. Če bomo to imeli pred očmi, ne bomo svojega krvavo zasluženega denarja nosili Nemcem ter jih bogatili in jim množili moč, da nas lahko tem huje bijejo. Tudi njihove postopke vse premalo uvažujemo ter jih ne smatramo resno. Ko so se rodile šulvereinske podružnice, smo se posmehovali in tolažili, da bode Nemcem veselje do njih že zopet minolo. Ali sčasoma je vendar jelo minevati

veselje, pa nam, ko smo videli, da »šulverein« ni šala, da nas preplavlja, da nam je velik del našega ljudstva vzela, in čez šest let še le smo ustanovili družbo sv. Cirila in Metoda. Enakih primerov na stotine. Mi smo že taki, da se še le zganemo, kadar nam gre za življenje. Še jedno lastnost imamo, ki nam je v veliko škodo, to je prevelika pohlevnost; pohlevnost je lepa, ali če je prevelika, ni več čednost, ampak robstvo, ki človeku ni v čast, pač pa v pogubo. Ko bi se v svoji preveliki pohlevnosti umikali še poštenim ljudem! Pa udajamo se nemškemu liberalcem, prusakom, židom. Ali nas ni sram, ali je to prav? To je celo greh, ker sebe in svojih ne varujemo pred vsem moralne propasti! Proč z boječnostjo! Pogum v srce! Pošten si, za pošteno stvar se poteguješ, ne umakni se nepoštenjaku! Štej si v čast, in dajaj ti ponos, da si Slovenec! Cenuj sebe in kar imaš, talente svoje, jezik svoj, zemljo svojo! Naj pri tej priliki zasepetnemo še par besed našemu razumništvu na uho, ki kaj rado nemški kvasi in se kaj rado ženi v nemški narod.

Ali ne pomisliš, da po svojem kvasanju zaničuješ in izdajaš sebe in svoj rod, in da je po iznarodnem zakonu tvoj narod vselej na izgubi, naj si je iz nemškega naroda mož ali žena? Vsikdar odkrhne se po takem zakonu kos slovenskega naroda s svojim imetkom vred, kajti če je mož Nemeč, bode obitelj nemška, če je žena Nemka, pa tudi, ker se slovenskega jezika ne nauči. Dobro vemo, da je to delikatna stvar, ali prevažna pa tudi in zato nismo mogli molčati. Germanizacija ima pa nazadnje tudi radi tega tolike uspehe, ker smo Slovenci še premalo izšolani politiki. Zdaj smo premalo previdni, zdaj zopet priložnosti ne spoznamo in je ne izrabimo. Toda to se bo dalo, življenje bo nas izučilo.

Končajmo! Dosti dolgo smo si s svojimi članki lastili potrpežljivost slovenskih čitateljev, ali brez zamere, namen naš bil je najboljši. Doba, v kateri živimo sedaj, je zlasti za nas Slovence prevažna; in radi tega ni nam bilo mogoče, molčati o tem, kar nam polni srce, šteli po bi si tudi v greh, ako bi naroda našega, naroda zlatega, naroda pridnega ne bili svarili pred propastjo, ne bili bodrili v obrambo svojega življenja, v obrambo svojega otroškočistega značaja. —

Ti članki so nekaka slika našega dela in dela naših naprotnikov; ti članki nam kažejo, kaj smo Slovenci štajarski to leto, ki se jutri opolnoči pogrezne v večnost, imeli pretrpeti, pa tudi kaj smo zamudili. Ako tudi leto premine, ne preminejo pa naša dejanja in opuščanja, te nam hrani zgodovina. Bog pa daj vsem ljubim Slovincem prav veselo, srečno novo leto!

Cerkvene zadeve.

Blagemu mladeniču v spomin.

(Dopis od Marije Snežne.)

»Človek je kakor trava na polju, kakor roža pri cvetu in zopet hitro odevete in ne ostane«. Te besede sv. pisma so mi prišle na misel, ko sem gledal v soboto, dne 11. decembra na belobarvano rakev, katera je krila telesne ostanke blagega mladeniča Martina Erjavca. Da, mladenič v najlepših letih, v cvetu svojega življenja, moral se je posloviti od ljubega očeta, od mamice krušne, od brata in sester, ločiti se od svojih dragih mu tovarišev in prijateljev ter se podati tjakaj v neznano večnost.

Ker je bil rajni res uzoren in bogoljuben mladenič ter navdušen in odločen narodnjak, zato mu naj bo na tem mestu postavljen majhen spominek! Luč sveta

je zagledal pokojni Martin dne 30. novembra 1869. Njegova zibelka mu je tekla v hiši imovitih in v obče spoštovanih ter bogoljubnih starišev Erjavčevih, po domače Poličevih na Spodnji Velki. Prva mladeniška leta je preživel doma pri svojih stariših, kateri so ga prav skrbno in lepo odgojevali in pozneje poslali v domačo šolo.

Ko je iz šole izstopil, je prav pridno pomagal svojim starišem pri domačem delu, dokler ni šel potem služiti k nekim nemškim ljudem, da bi se tamkaj naučil nemškega jezika. In res se je tukaj dokaj privadil nemščini, a poleg tega pa je tudi ravno tukaj, kakor je sam trdil, dobil kal boleznj v sebe, katera ga ni več zapustila. Prehladil se je, ker je neprevidno na vročino pil, ter začel hirati na pljučih vedno huje in huje. Hodil je k raznim zdravnikom, a niso mu mogli več pomagati. Bolehal je čela štiri leta ter trpel posebno v zadnjih tednih hude bolečine, katerih ga je rešila smrt dne 9. decembra zvečer.

Tako je preminil blag mladenič, katerega sta dčili nad vse posebno dve posnemanja vredni lastnosti. Rajni Martin je bil namreč mirnega in tihega značaja; on se ni brigal za hrupče posvetne veselice, ne za razgrajajoče tovariše, ampak je cvetel kakor ponižna vijolica v vrtu Gospodovem. A poleg tega mirnega obnašanja pa se je vendar prijazno vedel do vsakatega in ravno radi tega je bil v obče pri vseh laranih priljubljen. Nočnega potepanja rajni Tine ni poznal; že kot šolar je šel takoj iz šole domov in se ni mudil med potom, pozneje pa kot fant je bival le najraje doma pri očetu in pri krušni materi, katero je ljubil kot svojo lastno mater, ki mu že počiva nad 20 let v tistem grobu.

Druga lastnost rajnega Martina pa je bila njegova res občudovanja vredna potrpežljivost, s katero je on prenašal vsa štiri leta svojo bolezen. Nikdar ni godrnjal, ampak je bil vedno v voljo božjo udan in je mirno prenašal svoje bolečine, in še zadnje dni, ko je njegova bolezen priklopela do vrhunca, se ni pritoževal, ampak je vedno zaupal v Jezusa, katerega je celo svoje življenje lepo častil, in zato pa je tudi zadobil milost, da ga je ravno nekoliko minut pred smrtjo prejel v svoje srce. Res, ganljivo je bilo videti, s kakim hrepenenjem je sprejel sv. popotnico, in akoprav že popolno onemogel, klical je z duhovnikom ime Jezus, in Jezus ga je tudi uslišal, zakaj ob 6. uri ga je še popolno pri zavesti prejel v svoje srce, ob 7. uri pa so se mu že zaprle mladeniške oči in združil se je, upamo, tamkaj v nebesih z njim.

Rajni Martin je bil tudi navdušen narodnjak in Slovenec in je bil vnet za probujo svojega naroda. Ko se je ustanovilo tukaj bralno društvo »Kmetovalec«, je bil on tretji, ki se je vpisal lastnoročno v to prekoristno društvo. In potem je prav pridno prihajal v bralno sobo ter z zanimanjem prebiral raznovrstne novice širnega sveta, dokler ga ni bolezen na postel priklenila. Zato pa se ga je tudi odbor »bralnega društva« v čitalnici spominjal ter ga priporočal vsem udom v pobožno molitev in vedni spomin, kar so tudi vsi navzoči radi obljubili. — Dragi Tine! Lahka ti bodi zemljica domača slovenska, mir tvoji duši nad zvezdami in blag ti spomin med nami!

Gospodarske stvari.

Dobri svéti za to in ono.

(Konec.)

24. Izkušano sredstvo zoper zobobol.
Izvrstno sredstvo zoper zobobol je korenina zelenike (pušpana). Korenina se očisti, posuši, drobno